

DE LIJST

*Een wekelijkse
rubriek over
Haagse gebouwen
op de rijks-
monumentenlijst
door Evelyn de
Regt*

Schuylenburch: mooiste huis van Den Haag

● Huize Schuylenburch aan de Lange Vijverberg 8.

Het is niet eenvoudig om over het mooiste huis van Den Haag te schrijven. Waar we anders zorgvuldig de overgebleven schoorsteenstukken, schouwen en plafonds vermelden, is dat hier niet mogelijk: er is te veel. De familie Schuylenburch trok niet één schilder aan om haar huis van plafond-, deur- en schoorsteenstukken te voorzien, maar zes verschillende. En dan nog niet eens onbekende jongens, maar gevierde kunstenaars als hofschilder Mattheus Terwesten, Jacob de Wit, Philip van Dijck en Caspar Verbruggen. In dit huis hoeven we geen beroep te doen op onze fantasie, we zijn hier in de 18e eeuw.

In 1888 kocht de Duitse Staat dit pand aan de Lange Vijverberg om er de ambassade en het woonhuis van de ambassadeur te vestigen. Het ambassade-gedeelte is inmiddels verhuisd naar elders in de stad. Het is het enige huis op dit voorname rijtje dat nog een woonfunctie heeft. De overige panden zijn verbouwd tot kantoren.

De familie Schuylenburch was een gefortuneerd Haags geslacht. De pater familias, Willem Schuylenburch was in de 17e eeuw burgemeester van Den Haag. Omstreeks 1670 wist hij het Engelse postkantoor (het posterijbedrijf was in die tijd nog een particuliere onderneming) te bemachtigen voor zijn minderjarige zontjes Cornelis en Willem Hendrik. Hiermee waren beide knapen verzekerd van een financieel zorgeloze toekomst.

Toen het posterijbedrijf niet meer door particulieren uitgeoefend mocht worden, werden forse schadevergoedingen betaald. Cornelis Schuylenburch, die zijn broer Willem Hendrik overleefde heeft hiervan kunnen profiteren. Overige werkzaamheden van Cornelis waren: raadspensionaris van Zierikzee en ambtenaar bij de admiraliteit (oorlogsmarine).

Daniël Marot

Het was deze Cornelis Schuylenburch die de paleisachtige woning aan de Vijverberg zou laten bouwen. In 1712 trouwde hij met de rijke Martha Catharina Kemp, en drie jaar later kocht hij op de Lange Vijverberg het huis naast zijn ouderlijk huis. In datzelfde jaar begon de grote verbouwing waardoor beide panden werden samengevoegd.

Cornelis wilde een woonhuis geheel in Lodewijk XIV-stijl. Een huis met een gevel in deze stijl zou bovendien een

primeur zijn voor Den Haag. De aangewezen architect was de naar Nederland gevluchte Fransman Daniël Marot, die deze Franse hofstijl tot in finesses beheerste. Hij ontwierp een koninklijke gevel van zandsteen met subtiële decoraties.

De interieurs hebben oorspronkelijk een grote eenheid in stijl vertoond. De nazaten van Cornelis waren echter niet ongevoelig voor de mode en maakten van de rechter voorkamer, de gele salon, ten tijde van de regering van Napoleon een empire-vertrek. Het houtwerk is hier wit geschilderd en met goud afgebiesd.

De rechter achterkamer, die nu de groene salon wordt genoemd en op de begane grond ligt, verkeert nog in de oorspronkelijke stijl. De ovale plafondschildering en de drie deurstukken zijn van de Amsterdamse schilder Jacob de Wit. Het was de Wits eerste opdracht in Den Haag, en naar aanleiding van dit fraaie resultaat zouden er nog velen volgen.

De huidige eetzaal was vroeger een slaapvertrek. Het houtwerk en de beschildering van de deuren zijn daarom zeer gaaf bewaard gebleven. De rechter voorkamer, nu de herensalon, is later door de Schuylenburchs veranderd in Lodewijk XVI-stijl, en maakt een veel lichtere indruk dan de overige vertrekken. De vertrekken op de begane grond worden nu door de ambassade gebruikt voor ontvangsten en diners.

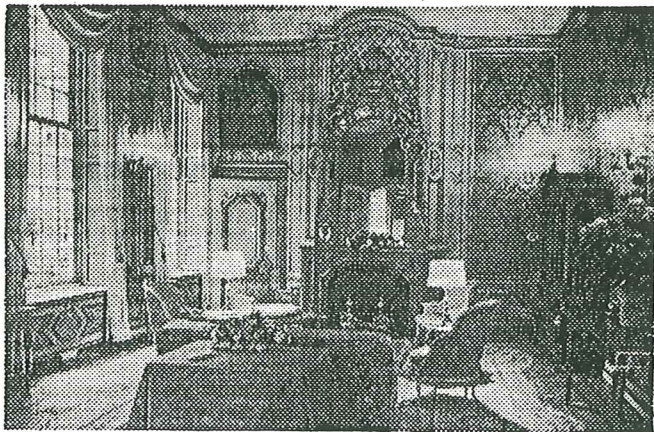
We beklimmen de trap naar de eerste verdieping, naar de woon- en leefvertrekken van de ambassadeur en zijn gezin. De adem stukt even wanneer we het weelderige stucwerk zien. Deze overdaad is vreemd aan de Hollandse nuchtere aard. De vergulde voluten glanzen in het daglicht. Dit volumineuze stucwerk is van de hand van de Italiaan Giovanni Battista Luraghi.

Het steekt naar ons gevoel enigzins af bij de fijnere vormgeving van Marot die we overal elders in het huis tegenkomen. Gestucte pla-

fonds waren in 1715 nog nauwelijks in de mode. Wie een nieuwerwets stucplafond wilde hebben was aangewezen op Italiaanse ambachtslieden. Luraghi maakte ook het plafond in de huiskamer van de familie Schuylenburch, en vertrek dat nog steeds als huiskamer in gebruik is. Het is een interessant plafond waarin veel figuren en betekenissen zijn verwerkt. Twee vrouwenfiguren stellen oorlog en vrede voor. Vrede is druiven aan het plukken en wordt omringd door engel-tjes, een rustende leeuw en een adelaar. Oorlog heeft een slang om haar arm, en de engeltjes brengen haar een schild en een helm. Op de deurstukken in dit vertrek zijn landschappen met koeien afgebeeld, geschilderd door Johan van Gool.

Op deze verdieping bevinden zich nog tal van bijzondere vertrekken, oorspronkelijk slaapkamers. Maar we beperken ons tot de kabinetjes, die zijn het leukst. Het Apen-kabinet moet het lievelingskabinet van Willem van Schuylenburch zijn geweest, wat goed is voor te stellen. Er zijn nu eens geen weelderige, half geklede godinnen, maar slechts een elegant schoorsteenstuk, waarop papegaai en bloemen zijn afgebeeld. Op het plafond zien we een rozen-plukkende aap. Beide stukken zijn van de hand van Caspar Verbruggen. Een ander fraai kabinetje op deze verdieping bevat zogenaamde grauwtjes geschilderd op een gouden ondergrond, en een klein koepeltje bezet met spiegels.

De fraaie toestand waarin het huis nu verkeert is het resultaat van de restauratie van 1964 tot 1968. Er werd toen aan de zijde van de de Hoge Nieuwstraat een geheel nieuw gebouw opgetrokken dat aan het huis is vastgebouwd, zodat het huis nu een afgesloten binnenhof bezit. Schuylenburch is gebouwd op zand. De huidige bewoners houden hun hart vast als men ooit besluit de Hofvijvergarage aan te leggen. Het verzakkings- en scheuringsgevaar van het mooiste huis van Den Haag is dan vrij reëel.

• De groene salon, met schoorsteen van Daniël Marot.